

Verf. Quod si confessio. Ibi: Est tamen considerandum.

118 Quod renunciatio exceptionis dotis non numeratae facta à marito, sicut ipsi, ita & suis creditoribus noceat, substat Ant. Gom. dict. num. 52. limit. 6. Campeg. in tract. de dot. part. 1. quest. 53. n. 4. Guttier. allegat. 11. num. 14. Hermos. in dict. l. 9. gloss. 5. n. 45.

Contrarium verius videtur Alexand. in l. 1 ff. sol. matrim. Valasc. conf. 6. per totam. Molin. d. disp. 439. n. 26. Barbof. supra, p. 6. n. 42. in fine, cum seq. Merl. n. 62. Menoch. pref. 13. n. 5. 32. Trentacinq. d. resol. 9. n. 17. cum seqq. & resol. 7. n. 17. vers. Secunda est opinio, Marefc. n. 20. Quorum ratio est, quia non debet esse in potestate debitoris suorum creditorum conditionem facere deteriorem quod proculdubio verum est quoad creditores anteriores, quibus jus jam quaesitum auferri per renunciationem non potest, argumento l. id quod nostrum l. 1 ff. de reg. jur. Merl. n. 63. Hermos. n. 46. Poterunt ergo creditores isti, non obstante renunciatione mariti, intra tempus constitutum eam exceptionem objicere; Imò etiam postea, si ignoraverint renunciationem, impetrata scilicet in integrum restitutione, juxta ea, quae tradidimus proxime, n. 117. Et ut noceat renunciatio, faciendae est ante matrimonium, Trentacinq. d. vers. Secunda est opinio.

119 Ex hac renunciatione oritur non levis conjectura donationis, ac fraudis, Menoch. d. pref. 12. n. 51. 52. Merl. n. 66. ex quo competet creditoribus exceptio, quae perpetua est, nisi haec aliis conjecturis contrariis elidatur, ut diximus supra.

Verf. Ex praemissis colligi poterit.

120 Quando inter creditores, qui etiam sola confessione muniuntur, dos confessata sua habeat privilegia? tractant Merl. n. 54. Menoch. pref. 13. n. 12. 13. Barbof. sup. p. 6. n. 31. Mantic. d. lib. 11. tit. 20. & tit. 26. n. 1. Trentacinq. resol. 9. n. 12. & resol. 7. n. 19. aliique, quos hi allegant. Et communis resolutio est, creditoribus ex causa mutui dumtaxat mulierem praeferrere ex dotali privilegio, qui aliis exceptio rei, aut pecuniae non traditae objici non potest; atque ita melioris conditionis sunt, quam mulier.

Ad Num. 7.

121 Quoties adversus confessionem mariti non urget praesumptio donationis, vel fraudis, nocebit futuris creditoribus, quibus exceptio dotis non numeratae intra sua tempora competit. Sed fraude, aut donatione interveniente, saltem secundum conjecturas, nequaquam obstabit; Merl. n. 81. Menoch. pref. 13. n. 29. Mantic. d. tit. 20. n. 18. & tit. 27. n. 4. 5. Burat. decis. 108 & decis. 612. Quare recte D. Covarr. docet, quod aliis deficientibus circumstantiis, cum à tempore sit conjectura capiendae, confessio ante matrimonium, quia suscipione caret, ac facta intuitu futurae numerationis censetur, praedicit futuris creditoribus: Non sic, quae constante matrimonio emittitur, quoniam donationis inter conjuges causa facta judicatur, nec caret fraudis praesumptione; de quo supra ad n. 4. vers. Primum confessionem.

Verf. Tertio illud huic disceptationi.

122 Sub eadem distinctione huic quaestioni erit respondendum, nam cessante fraudis, ac vetitae donationis suspitione, mulier ex viri confessione tacitam hypo-

thecam consequitur, juxta l. unic. §. & ut plenius, C. de rei uxor act. Bulgarin. in l. 1. n. 5. ff. solut. matrim. Bald. de Bartol. ibi, n. 205. vers. Sed potest, Merlin. n. 74. 75. Ac proinde etiam anterioribus chi- 123 rographariis creditoribus erit praeferrenda, quoniam hypothecarii posteriores, potiores esse debent; l. eos 19. C. qui prior l. creditor 12. §. si primus, ff. eod. Merlin. l. 4. tit. 1. qu. 54. n. 1. Objici tamen ex- 124 ceptio dotis non numeratae, si per tempus licuerit, poterit: Menoch. dict. pref. 13. n. 18. Merlin. ubi proxime, & n. 122. Sed praedationem utique obtinebit adversus anteriores viri creditores, si tempora opponendi exceptionem dotis non traditae labantur, quia numerata dos jure praesumitur, unde omnibus suis gaudet privilegiis; Merl. n. 76. Mantic. sup. lib. 11. tit. 27. n. 4. Afflic. decis. 402. Cravet. conf. 40. n. 5. Marfil. in rubric. de fidejussor. q. 35. Trentacinq. de resol. 7. n. 15. v. Ego non discederem, ubi in vers. Contrariam, aliter sentientes recentet.

Verf. Quarto adnotandum est.

Compertum est apud omnes, licere mariti credito- 125 ribus objicere adversus dotis receptae confessionem, non numeratae dotis exceptionem; etiam si illa ante matrimonium emittatur, nisi temporis transursu excludantur: Menoch. d. praesumpt. 13. n. 4. Socin. in l. 1. n. 87. ff. solut. matrim. Ant. Gom. dict. n. 52. circa finem, vers. Item & tertio intellige, Merl. n. 77. Mantic. d. tit. 20. n. 18. vers. Sed advertendum, & d. tit. 27. num. 45.

Verf. Ultimò.

Consentiant Bald. in authentica, sed jam necesse, n. 126 2. q. 5. C. de donat. ante nupt. Merl. n. 55. Menoch. n. 25. licet enim res in dotem dentur aestimatae, quoties mulier consequi aestimationem ex bonis viri non potest; ut in hoc casu, regredi permittitur ad res ipsas cum privilegio hypothecae, & praedationis, contra anteriores viri creditores, ac tertios pos- 127 sultores, etsi ipsa alienationi consentiat, l. in rebus 30. C. de jur. dot. Ant. Gom. in d. l. 50. n. 44. Pintel. in l. 2. part. 3. n. 15. C. de bon. matern. Molina. de just. & jur. tom. 2. disp. 426. n. 19. Greg. Lop. in l. 7. gloss. 4. tit. 11. part. 4. D. Covarr. pract. cap. 28. n. 8. Cevall. q. 3. n. 24. Guttier. de juram. confirmat. part. 1. c. 1. n. 9. & pract. lib. 3. quest. 77. n. 12. 13. Barbof. in l. si aestimatis 51. n. 25. in fin. ff. sol. matrim. Hyppolit. sig. 691. Novell. de dot. p. 8. privileg. 6. Quare si mulier repellatur proposita exceptione dotis non numeratae, quia maritus confessus est accepisse quantitatem, qua aestimatae sunt res in dotem traditae, poterit ipsa ea, quae dicit vindicare, ut recte advertit Merl. ubi proxime, atque ita omnibus creditoribus praeferratur, si talia bona in bonis mariti inveniantur, aut eadem à possessoribus avocabit. Sed hoc fallit, si possessores offerent mulieri rerum aestimationem, Cevall. n. 36. Novell. p. 7. privileg. 47. Afflic. decis. 100. Guttier. dict. n. 13.

AD CAPUT VIII.

De meliorationibus quae in re hypotheca sub- jecta à Tertio fiunt.

SUMMARIUM.

- 1 Referuntur Doctores materiam explicantes.
2 Creditor agens hypothecaria quomodo in libello concludere debeat.

3 Alia

- 3 Alia forma concludenti rejicitur.
4 Actio personalis non transit ad singularem successorem.
5 Jus offerendi non est in obligatione, sed in electione possessoris.
6 Explicatur cap. ex literis, de pignoribus.
7 Possessor qui melioramenta fecit in re alii hypothecata, liberatur solvendo aestimationem ipsius rei sine melioramentis.
8 Satisfit juribus in contrarium adductis.
9 Melioramenta quoad effectum manent ejus, qui bona fide melioravit.
10 Explicatur l. cum postulassem, §. fin. ff. de damn. infect. ac conciliatur cum l. Paulus, §. domus ff. de pign.
11 Melioramenta non cedunt hypothecae, qua res meliorata est abstricte.
12 Respondetur ad argumentum contrarium.
13 Rejicitur Bartoli sententia tradita supra, num. 7. quae infra num. 15. explicatur.
14 Impugnantur rationes, quibus Bartolus defenditur.
15 Judicis arbitrio relinquuntur, ut juxta casus circumstantias Bartoli sententiam, aut oppositam sequatur.
16 Ubi admittitur possessor ad offerendam rei aestimationem, etsi non sufficiat toti debito, aestimatio rei faciendae est secundum tempus solutionis.
17 Successori etiam particulari ejus qui melioravit, competit jus praestatum offerendi.
18 Possessor, qui non melioravit, non auditur offerens hypothecae aestimationem, si debito persolvendo non sufficiat.
19 Hypotheca, nisi omni quod debetur soluto, liberari non potest.
20 Fructus percepti post litem contestatam ex re hypothecata, sunt cum expensis meliorationum copensandi.
21 Quoties creditor tenuit expensas meliorationum solvere, cogitur rei aestimationem recipere, licet non sufficiat ad integram debiti satisfactionem.
22 Mala fidei possessor tenetur restituere fructus, quos ex melioramentis à se factis perceperit.
23 Qui in alieno sciens meliorationes facit, donare videtur.
24 Referuntur, qui docent, possessorem mala fidei non teneri ad restitutionem fructuum, ex meliorationibus à se factis perceptorum.
25 Eligitur prima sententia tradita, n. 22. & limitatur.
26 Possessor bona fidei debet fructus perceptos ex melioramentis à se factis restituere.
27 Contrarium verius est.
28 De compensatione fructuum cum sumptibus meliorationum remissive.
29 Juxta quod tempus aestimanda sunt melioramenta, remissive.
30 Pater in bonis adventitiis filii habet liberam administrationem, alienatione interdicta.
31 Filius revocari alienata ex bonis adventitiis per patrem, non discussis bonis paternis.
32 Opponitur de lege 24. tit. 13. p. 5.
33 Conciliatur d. l. Partita cum l. 1. C. de bon. mater.
34 Pater administrans bona adventitia filii minoris sub sua potestate constituti, potest ex causa necessaria etiam immobilia sine decreto alienare.
35 Secus est, si administrator fuerit legitimus bonorum filii emancipati, aut usufructum non habeat in bonis filii adventitiis, quem habet sub potestate.
36 Filius fam, habet tacitam hypothecam in bonis patris pro administratione adventitiorum, si quid dolo gesserit, aut sine justa causa alienaverit.
37 Praedicta hypotheca incipit à die susceptae administrationis.
38 Filius an possit vivo patre revocare alienata ex bonis adventitiis per ipsum? Resertur affirmativa, ac limitatur.

- 39 Filius non permittitur, patris existere castigatores.
40 Contraria sententia proponitur.
41 Adhibetur distinctio.
42 Filius exiens patria potestate auferit patri dimidiam usufructus partem de bonis adventitiis, & ex eundo per matrimonium totum sibi vindicat de jure Regio.
43 Per alienationem à patre factam de bonis adventitiis filii, non extinguuntur usufructus, quem in re alienata ille habebat.
44 Usufructuarius potest usufructum vendere, neque ex hoc illum amittit.
45 Filio fam ubi in judicio stare permittitur, pater consentire cogitur, aut judex licentiam, etiam invito eo, praebet.
46 Utrum filius fam, stare in judicio possit sine permissu patris pro bonis adventitiis quorum usufructus ad illum non spectat?
47 Praescriptio non currit contra impeditum agere.
48 Bona dotalia non praescribuntur contra mulierem nuptam.
49 Nec bona donata propter nuptias.
50 Praescriptio cepta continuatur, licet res detur in dotem, aut donetur propter nuptias.
51 Cum mulier agere potest sine licentia viri, matrimonio constante, pro dote, & donatione propter nuptias, praescribitur adversus ipsam.
52 Praescriptio an currat in mulierem nuptam pro bonis paraphernalibus?
53 Contra impeditum agere currit praescriptio, cum ipse valet obstaculum removere.
54 Uxor non facit impedimentum ad agendum removere.
55 Feminae maximam debent viris suis reverentiam exhibere.
56 Nihil difficilius, quam quod ab aliena pedit voluntate.
57 Difficile est mulieri cogere maritum, ut sibi consensum praestet ad agendum.
58 Limitatur, quando solita est in causis similibus in judicio experiri.
59 Filiosam, praescriptio non currit.
60 Procedit, etsi possit agere de licentia patris.
61 Filiosam, qui sine patris licentia potest agere, praescriptio currit.
62 An filiosam, praescriptio currat in bonis adventitiis, in quibus usufructus patri non est.
63 Praescriptio non labitur contra filiosam, in casu l. 24. tit. 13. p. 5.
64 Sed soluta patria potestate currit.
65 Filius sive in potestate, sive emancipatus, agere contra patrem venia non petita, nequit.

Quoad primam hujus capitis partem, & de possessore offerente aestimationem rei hypothecatae, conducunt tradita per Merl. de pignor. l. 2. q. 69. à n. 4. & l. 4. q. 81. per totam, Negulantium, eod. tr. p. 5. memb. 4. n. 21. Cyriacum, r. 1. controrv. 194. à n. 1. Hermosillan, in l. 36. gloss. 7. in fine cit. s. p. 5. Marefcotum, Variar. lib. 2. c. 109. n. 14. cum seqq. Greg. Lop. in l. 15. tit. 13. part. 5. Morotum, de jur. offerendi, à n. 7. & alios statim referendos.

Ad Num. 1.

Creditor hypothecario agente contra tertium possessorem, conclusio libelli ita concipienda est, ut res ei tradatur, donec de credito satisfaciatur, quae praxis ab omnibus est admittenda, Mantic. de tacitis convent. lib. 11. tit. 28. n. 32. Merl. lib. 5. q. 78. num. 10. Cevall. tom. 1. quest. 76. n. 17. Villadiego in polict. tract. de form. libel. num. 76. Paz. in prax. tom. 3. cap. 2. §. 4. num. 42. Altera vero formula concludendi, ut scilicet credi- 3 tot